

Črtič. Kaj pa sledi iz tega?

Ljubomir. Iz tega sledi: prvič, da se ljudstvu ne bi smela vsiliti jemu neprimerna državna uravnava; drugič, da se samo v primerni državni uravnavi ljudje zadovoljni, srečni in bogati, in tretjič, da se mora tudi državna ustava zlagati z državno uravnavo.

Semenko. Tega ne zastopim; prosim, razložite nam to.

Ljubomir. Rekel sem Vam že, da je državna ustava osnova postav, ktera razmere med ljudstvom in državno oblastjo vredi in ustanovi; če tedaj tukaj govorim o državni ustavi, si pri tem celo ne smete misliti to, kar mi navadno pravimo ustava — konstitucija. Državno ustavo mora namreč imeti vsaka država, tudi Turki imajo svojo državno ustavo; med državno ustavo in med ustavo v onem pomenu, v katerem se ta beseda navadno rabi, pa je velika razlika.

Iglič. Kaj pa te je prav za prav ustava ali konstitucija?

Ljubomir. Ustava, osnova državne postave ali konstitucija je pismo, v katerem se nahajajo pravice, ktere ima državna oblast in ktere ima ljudstvo in v katerem so njih meje na tanko določene, bodi si država monarhična ali republika.

Semenko. Kako pa se navadno imenujejo države, ktere imajo take ustave?

Ljubomir. Take države se imenujejo ustavne države in ta državna uravnava je ona, ktera se meni, če se v zdajnem času reče „nova država“. Ta državna uravnava je tudi ona, ktero vse ljudstvo v vseh monarhijah zdaj želi pridobiti in ktero hoče ko naj boljše izpeljati, če jo že enkrat ima. Ustavna država ima v zdajnih časih prvo mesto, in zato je potrebno, da se o njenih pogojih in uravninah natanko podučimo, in ker tudi mi imamo zdaj tako uravnavo, hočemo o nji prihodnjih še dalje govoriti, za danes je to zadosti.

Semenko. Zdaj pa še nam Iglič naj spet neko pove o cesarju Jožefu II., če namreč ktero ve?

Iglič. Dobro, nekaj vem, kar bo Vas gotovo vse prav zanimalo, namreč: Cesar Jožef se pelja mimo nekega kmeta, in ker je ta stal ravno pred dvermi, cesar vstavi in se začne z njim pogovarjati, vprašal ga je zastran raznih gospodarskih stvari, in kmet mu je prav modro odgovarjal, med drugimi reče tudi kmet:

Vzemem od petdeset sto
Skrbno, pazljivo. Mi bo
Petdeset zmir še ostalo,
To spremeni ime le samó
In pa po tem tud, izviša cenó.

Cesar se zlo začudi taki rajtingi in reče kmetu naj mu to uganjko reši, ker njemu se to nemogoče zdi. Kmet stori, kar je cesar želel, ta mu da zlat in mu reče, da tega ne sme nikomur prej povedati, dokler ne bo spet enkrat njega (cesarja) videl. Kmet mu to obljubi in cesar se odpelja. Drugi dan pozove cesar svojega finančnega ministra k obedu in po obedu mu reče zgornjo rajtingo, in ker je minister tudi trdil, da to ni mogoče, mu cesar reče, da to mora v 14 danih rešiti, drugače ne bo dalje več minister. Minister gre celo pobit domu in začne rajtati. — Tudi jaz Vam te uganjke danes ne bom rešil, temoč še le v 14 danih in obljubim, da tisti dobi, ki prvi pošlje pravo rešitev tega vredništvu „Slov. Gospod.“, celi leto šnji tečaj „Slov. Gospodarja“ zastojen poslan, ali pa lepo zvezano slovensko knjigo „Življenje ss. Cirila in Metoda“, kar bo si namreč izvolil. Danes 14. dni pa spet pridemo skupaj in tedaj bom tudi dalje pripovedal, kako je cesarjev minister to rajtingo dobro rešil. Z Bogom!

Dopisi.

Iz Maribora. Letošnje zime ni konca ne kraja; meseca oktobra pr. l. se je začela in še zmirom traja. Rani sneg nam je mnogo kvara napravil ne samo pri drevesih, temuč tudi v vinogradih, ker branje še ni bilo končano in grozdja je tedaj sneg mnogo zapravljal. Kesnej je neke tedne bil strašno oster mraz, ki je napravil strašno mnogo kvara v vinogradih, ker, kakor se zdaj že vidi, je v nekih krajih zlo mnogo trt pozeblo, in iz nekih krajev prihajajo glasi, da je pre v nekih vinogradih više polovica trt pozebla. Bog daj, da nebi bilo resen! Na njivah je vendar vse lepo videti, in mislim zato, da letina ne bo preslaba, če druge ne-

sreče ne bo. Zdaj je spet 25. in 26. t. m. strašno mnogo snega padlo, na ravnini ga je ležalo nad dva čevlja, po breghi pa celo nad tri čevlje. Res prav redka prikazen pri nas v tem času! Kvara drugega vendar napravil ni, če ni tega, da se je posebno v vinogradih zakesnilo delo, in da se bodo kesnej dela tako kopičila, da se bodo morali delavci dražje plačevati, kar tudi ni v korist gospodarju. — Dva dni je sicer bilo lepo, ali 29. t. m. je spet začel budi sever briti in spet je snega dovolj padlo. 30. t. m. spet sneg in dež.

Od Majšperga. 24. marca. Ne morem zamolčati, da nebi tebi „Slov. Gospodar“ naznanil, kako uradniki, posebno poštnarji črtijo slovenski jezik. Po večih opravkih pridem 23. t. m. v Ptuj, in ker mi je ravno pri rokah bilo, hočem dati na pošto dva lista, prvi je imel napis na vredništvu „Zgod. Danice“, ktereja je poštnar prijel sicer zlo jezen, ali vendar z milostjo. Drugega pa, v katerem je bila naročnina za „Slov. Gosp.“ in ki je bil zapečaten kakor mora biti, pogleda ga, in ko zagleda slovenski napis, mi ga vrže ježno nazaj in reče: „Gehe zum Teufel verfluchter Windischer mit deinen slovenischen Brief, tot! ni prav zapečaten.“ Jaz mu rečem: „Če je bilo drugokrat prav, zakaj pa zdaj ni“, in odidem. Prepričan pa sem, če bi list nosil nemški napis, bi tudi dobro zapečaten bil. Tako se tudi večidel godi v Ptuj, pri vsaki stvari se hočejo gospodje po postavi držati, samo o ubogem §. 19. noče noben nič vedeti, samo on je pasterk pri svojih lastnih stariših. Dragi Slovenci! le nič se ne strašimo takih primerljejev, in tirjajmo neprestano in pri vsaki priložnosti naše pravice, ktere nam grejo po §. 19., ktere doseči moramo, če je še kaj pravice v Avstriji! Z Bogom!

Politični ogled.

Ministerska kriza. Čeravno neki časniki že hočejo gotovo vedeti, da je Giskra že dobil svoje odpuščenje od cesarja, pravijo vendar drugi, in to je najnovejše, da je cesar sicer prijel prošnjo Giskreta, da še vendar ni dovolil, da bi Giskra stopil iz ministerstva, in da je to dovoljenje tako dolgo odloženo, dokler ne bo rešena nova zasilna postava volitve v državni zbor, ktero bo ministerstvo v kratkem predložilo državnemu zboru. Če bo zbornica poslancev res izrekla nujnost poprave volilnega reda, bi vlada odpučila vse ministre zvun Brestelna, in bi dala Giskretu povelje, naj sestavi novo ministerstvo. Iz Pešta je že prišlo od cesarja dovoljenje, da se poprek volilna postava sme predložiti državnemu zboru. Sukalo se tedaj bode samo okol tega, ali poslanska zbornica nujnost poprave volilne postave odobri ali ne, če jo odobri, kar skorej ni dvomiti, ker večina še zdaj je ministerstvu zvesta, še ostane dalje morebiti celo ministerstvo, kakor je zdaj, če ne, padne Giskra in morebiti vsi z njim.

Državni zbor zdaj že celi teden potrduje proračun za leto 1870. Za učilne zadeve so se za to leto stroški izvišali za 93069 gold., drugo pa je vse odobril, kakor je predložil finančni minister. Zadnja seja bode 9. aprila, potem pa bo državni zbor samo odložen do jeseni.

Srbska prihodnja skupščina bode pretresovala pripravljen predlog svobodne tiskovne postave in osnovo postave o ministerski odgovornosti. Predloženo tudi bode skupščini, naj dovoli da se ustanovi viša kmetijska šola.

Iz Rima se piše, da je vladika Strossmayer izrekel, da se nov verski nauk nemore brez moraličnega soglasja vsega škofijstva določiti. Zavolj tega je bil prisiljen od prvo-sednika, zapustiti govornišnico. — Čez velikonočne praznike so dobili vsi škofi na 14 dni odpust.

Odslek državnega zbora za poljsko resolucijo je zavrgel paragraf, po katerem bi gališki zbor imel pravico voliti v državni zbor, kakor mu je volja. Ta paragraf je eden najvažniših, torej je že s tem jasno pokazano, kakovo osodo bode imela poljska resolucija.

G. Andrašy je pre v Peštu cesarju svetoval, naj odpusti vse ministre. Grof Beust pa naj bi sestavil novo ministerstvo, ktero bi naj napravilo spravo med nezadovoljnimi narodi.

*) Da so poštni uradniki zlo nevljudni in celo jezni, če slovenske napise vidijo, smo se že sami dovolj prepričali, slovensčina jim smrdi, slovenski kruh pa vendar dobro tekne. (Vredn.)